

Godišnje istraživanje o javnom odvozu i odlaganju komunalnog otpada u Bosni i Hercegovini
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike - Odsjek za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike
1.3. Kontakt osoba	a) Ševala Korajčević b) Mirza Agić
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike b) Stručni savjetnik za statistiku okoliša
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	sevala.korajcevic@bhas.ba , mirza.agic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 949; +387 33 911 979
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljuju se podaci o javnom odvozu i odlaganju komunalnog otpada u Bosni i Hercegovini. Godišnje izvještaje podnose javna komunalna preduzeća i druga preduzeća koja se bave prikupljanjem i odlaganjem otpada, kao i preduzeća koja upravljaju odlagalištem otpada.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) - prema područjima i oblastima • Regulativa 2150/2002/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2002. godine o statističkim podacima o otpadu.
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Izvještajne jedinice su svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 38 -Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Podaci prezentovani u ovom saopćenju dobijeni su putem dva statistička istraživanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Godišnji izvještaj o sakupljenom otpadu (obrazac KOM-6aS) i 2. Godišnji izvještaj o odloženom otpadu (obrazac KOM-6aD). <p>Otpad je svaki predmet ili materija razvrstan u jednu od grupa otpada prema Klasifikacijskom katalogu otpada, kojeg vlasnik ili imalac odlaže, namjerava ili mora odložiti.</p> <p>Komunalni otpad predstavlja otpad iz domaćinstva, kao i otpad koji je zbog svoje prirode ili sastava sličan otpadu iz domaćinstava, a potiče od poslovnih subjekata. Klasifikacijski katalog otpada sadrži listu opasnog i neopasnog otpada koji je razvrstan u odnosu na izvor nastanka otpada na pet grupa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Odvojeno prikupljene vrste otpada: papir, karton, staklo, tekstil i dr. 2) Otpad iz vrtova i parkova: biorazgradivi otpad, zemlja, kamen i ostali otpad koji nije biorazgradiv. 3) Ostali komunalni otpad: miješani komunalni otpad, otpad sa pijaca, otpad od čišćenja ulica, od čišćenja iz kanalizacije, kabasti otpad i sl. 4) Na drugi način odstranjen otpad je obuhvaćen operacijama čiji je cilj završno zbrinjavanje otpada, koji se ne može preraditi i koji prolazi različite postupke obrade i odlaganja otpada. 5) Prerađen otpad je korisni otpad ili komponente otpada, uključujući prije svega reciklirani otpad, ponovno korišteni otpad, kompostirani otpad, otpad korišten u uređajima za sagorjevanje i industrijskim pećima ili otpad korišten za stvaranje goriva. Ne smatra se prerađenim onaj otpad koji se koristi za spaljivanje otpada i druge toplinske postupke predviđene za zbrinjavanje otpada. 6) Odlagalište otpada je mjesto namijenjeno odlaganju otpada na površini ili ispod površine zemljišta.
3.5. Statistička jedinica	Izvještajne jedinice su svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 38 - Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala.
3.6. Statistička populacija	Poslovni subjekti iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša.
3.7. Referentno geografsko područje	Podaci se odnose na BiH.
3.8 Vremenska pokrivenost	Podaci o statistici odvoza i odlaganja komunalnog otpada BiH su proizvedeni i objavljeni za seriju godina i pokrivaju period 2008-2014.
3.9. Bazni period	Nije primjenljivo.
4. Jedinica mjere	Podaci su prikazani u metričkim tonama i hiljadama tona.
5. Referentni period	Referentni period je kalendarska godina.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Metodologija Statistike otpada, • Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat).
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	Podaci se prikupljaju u statističkim zavodima RS i FBiH i zatim prosljeđuju Agenciji za statistiku BiH. Statistički ured Europske unije (Eurostat) i Statistički odsjek UN-a (UNSD) su korisnici podataka i redovno se izvještavaju.
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BIH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa.</p> <p>Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Statistika odvoza i odlaganja komunalnog otpada BiH se diseminira na godišnjoj osnovi.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	1. Javni odvoz i odlaganje otpada u 2008. godini, http://www.bhas.ba/saopstenja/KOM_2009_001_01_BA.pdf 2. Javni odvoz i odlaganje komunalnog otpada u 2009. godini, http://www.bhas.ba/saopstenja/KOM_2009_001_01-bh.pdf 3. Javni odvoz i odlaganje komunalnog otpada, 2011., http://www.bhas.ba/saopstenja/2012/KOM_2011_001_01_BA1.pdf 4. Javni odvoz i odlaganje komunalnog otpada, 2012, http://www.bhas.ba/saopstenja/2013/KOM_2012_001_01_bos.pdf 5. Javni odvoz i odlaganje komunalnog otpada, 2013, http://www.bhas.ba/saopstenja/2014/KOM_2013_001_01_bos.pdf 6. Javni odvoz i odlaganje komunalnog otpada, 2014, http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/KOM_2014_001_01_bos.pdf .
10.2. Publikacije	Od drugih vidova publikacija statistike okoliša tu su: 1. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2011, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Env-nrg-tra_2011_001_01-bh.pdf 2. OKOLIŠ, ENERGIJA I SAOBRAĆAJ - 2012, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis%20bos%20-%20konacan%201.pdf 3. Odabrani pokazatelji stanja okoliša 2013, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/OPS_2013_001_01_bh.pdf 4. Indikatori održivog razvoja Bosne i Hercegovine, 2014, http://www.bhas.ba/tematskibilteni/Okolis_2015_BiH.pdf .
10.3. Online baza podataka	Za sada ne postoji on-line baza podataka BHAS-a o statistici voda. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspolažemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije. Korištenje (konsultovanje) meta podataka: ne raspolažemo informacijama - ne postoji hit counter za web-stranicu saopćenja.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	ODREĐIVANJE ŠIFRE OTPADA PREMA LISTI OTPADA, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/LoW_2012_001_01_BA.pdf Priručnik za statistiku otpada, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/MWS_2013_001_01-bh.pdf ODREĐIVANJE TEZINE OTPADA, http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/KFO_2015_001_01-bh.pdf .
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izveštaj o kvalitetu je urađen za ovo istraživanje za referentnu 2012 godinu i poslan Eurostatu (WASTE_GENER_A2_BA_2012_0000_T0000_EU_V1.zip).
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Metodološke smjernice za pripremu izvještaja o kvalitetu statističkih istraživanja na http://www.bhas.ba/statistickistandardi/IKMetodologija_BOS.pdf .
11.2. Procjena kvaliteta	Kvalitet je na zadovoljavajućem nivou. Generalno govoreći, ispunjen je cilj da se obezbijedi robusna, pouzdana i relevantna statistika, koja će zadovoljiti potrebe korisnika.

12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, Statistički odsjek Ujedinjenih nacija (UNSD), ambasade i konzularna predstavništva stranih država. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost. Ovi podaci će biti korišteni u statistici otpada i stakleničkih gasova iz otpada.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Ne postoji anketa o zadovoljstvu korisnika za ovo istraživanje.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: stopa kompletnosti podataka iznosi 100 %. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Na tačnost podataka o statistici odvoza i odlaganja komunalnog otpada BiH utiče obuhvat istraživanja, pravilno korištenje jedinica mjere, kao i mogućnost dvostrukog brojanja između izvještajnih jedinica. Tačnost podataka koji se objavljuju je procijenjena na 80%.
13.2. Greška uzorkovanja	Nije primjenjivo.
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata: nije primjenjivo jer je puni obuhvat. Stopa prekomjernog obuhvata: nije primjenjivo jer je puni obuhvat. Udio zajedničkih jedinica: istraživanje se provodi uz potpuni obuhvat izvještajnih jedinica. Greška mjerenja: Agencija za statistiku BiH vrši naknadne kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka entitetskih statističkih zavoda FBiH i RS, ali se taj dio obrade treba i dalje unapređivati. Metodologija prikupljanja i obrade podataka bi bila bolja da su dostupni pojedinačni podaci. Greška neodgovora: ne vrše se ocjene grešaka neodgovora za ovu statistiku. Stopa neodgovora jedinice: 96.55%, 99.28%. Stopa neodgovora variable: ne vrše
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je do godine dana. Pravovremenost objave prvih rezultata: razmak između referentnog perioda i objave saopćenja je do godine dana. Pravovremenost objave konačnih rezultata: rezultati prve
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: Stopa tačnosti objave podataka iznosi 1.0 ili 100 %. Svi rezultati godišnjeg istraživanja statistike prerade i odstranjivanja otpada su objavljeni na predviđeni datum objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave - objavljivanje za P: T+0. Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Statistika prerade i odstranjivanja otpada BiH primjenjuje međunarodne metodološke standarde prilikom obrade podataka. Ovo omogućuje poređenje podataka BiH sa podacima o otpadu drugih zemalja. Nepodudarnost uporedivih statistika – koeficijent: nije mjerena nepodudarnost.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: podaci o statistici odvoza i odlaganja komunalnog otpada BiH su proizvedeni i objavljeni za seriju godina 2008-2014 godine u godišnjoj dinamici. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: podaci statistike odvoza i odlaganja komunalnog otpada BiH su dati za seriju godina 2008-2014 godina. u godišnjoj dinamici. Dužina uporedivih vremenskih serija obzirom da se radi o godišnjim vremenskim serijama iznosi $7 \times 1 = 7$ (godine).
15.3. Usklađenost – cross domain	Nema podataka o relevantnom istraživanju koje bi mogla da provodi druga organizacija. Usklađenost – ispodgodišnje i godišnje statistike: ne postoji neusklađenosti jer su podaci za godišnje statistike. Usklađenost – Nacionalni računi: nemamo informaciju o usklađenosti predmetne statistike sa nacionalnim računima.
15.4. Usklađenost – interna	Nemamo informaciju o internoj usklađenosti statistika.
16. Troškovi i opterećenje	Nemamo informacija o troškovima i opterećenjima.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Agencija za statistiku BiH ne posjeduje zvanični dokument o politici revizije za ovo istraživanje.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka statistike odvoza i odlaganja komunalnog otpada od strane Agencije za statistiku BiH se može vršiti na godišnjem nivou. Godišnja revizija se može vršiti na konačnim podacima za prethodnu godinu koji se objavljuju u oktobru slijedeće godine.

18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Statističko istraživanje za odvoza i odlaganja komunalnog otpada u BiH obuhvata sve poslovne subjekti i dijelove poslovnih subjekata iz Registra poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010) razvrstani u područje djelatnosti E – Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnostima sanacije okoliša. Oblast je 38 - Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju na godišnjoj osnovi.
18.3. Prikupljanje podataka	Istraživanje se provodi putem upitnika koji su kreirani u BHAS u redovnoj godišnjoj dinamici.
18.4. Validacija podataka	Entitetski zavodi za statistiku i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Greška validnosti podataka otkriva se kada unos podataka nije tačan, što može dovesti do problema kada se radi obrada podataka, tako da se podaci ne mogu uključiti u statističke analize, te se moraju izbrisati ili korigirati. Primjeri ovakvih grešaka su netačne šifre otpada ili jedinica količine, itd. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima. Činjenica je da neki podaci koji su prošli provjeru validnosti ipak mogu biti netačni. Rezidualne greške se mogu otkriti ako tražimo nekonzistentne varijable.
18.5. Kompilacija podataka	Vrši se imputacija nedoastajućih vrijednosti po metodologiji Švedske statistike. Ponderisanje na nivou BiH još nije usklađeno. Imputacija - stopa: nemamo informacija koje nam omogućavaju izračunavanje ove stope.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (metode desezoniranja).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Nije primjenjivo jer je godišnje istraživanje.
19. Komentar	/